

СТОПАНСКА КОНЮНКТУРА

БИЗНЕС АНКЕТИ НА НСИ^{1,2}, ЯНУАРИ 2009 ГОДИНА

През януари 2009 г. бизнес анкетите на НСИ отчитат спад с 0.6 пункта на **общия показател на бизнес климата**³ в сравнение с декември 2008 г., след наблюдаваното по-значително влошаване на стопанската конюнктура през предходните три месеца. Във всички наблюдавани отрасли – промишленост, строителство, търговия на дребно и услуги се отчита слабо намаление.

Промишленост. През януари 2009 г. съставният показател “бизнес климат в промишлеността” спада с 0.6 пункта спрямо декември 2008 година. Мненията за настоящото бизнес състояние на предприятията са се влошили в сравнение с декември 2008 г. с 10.1 пункта, но очакванията на стопанските ръководители за следващите шест месеца са по-благоприятни (7.6 пункта подобрение на балансовия показател).

Настоящата производствена активност се оценява като понижена в сравнение с предходния месец, същевременно и равнището на поръчки за местния пазар и за износ се е понижило. За следващите три месеца обаче предприятията предвиждат известно възстановяване на дейността.

С най-голяма тежест сред причините, затрудняващи развитието на бизнеса в отрасъла, продължават да бъдат несигурната икономическа среда, която е увеличила негативното си влияние, и недостатъчното търсене от страната и чужбина.

През периода октомври 2008 - януари 2009 г. средното натоварване на мощностите в промишлеността намалява с 3.9 пункта и се оценява на 70.6%. Оценките за конкурентната позиция на предприятията както на вътрешния пазар, така и на пазара в и извън страните от Европейския съюз леко са се влошили в сравнение с преди три месеца. Същевременно стопанските ръководители са песимистично настроени и за износа през следващите три месеца.

Относно продажните цени няма очаквания за тяхното увеличение през следващите месеци.

Строителство. През януари 2009 г. съставният показател “бизнес климат в строителството” продължава да спада, но значително по-бавно - 0.6 пункта в сравнение с декември 2008 година. Оценките на строителните предприемачи за бизнес състоянието на предприятията са по-ниски със 7.8 пункта, но същевременно прогнозите за следващите шест месеца са по-оптимистични. Същите изменения се наблюдават и в оценките за настоящата и очакваната строителна активност.

Анкетата регистрира увеличаване на броя на клиентите със закъснения в плащанията в сравнение с предходния месец. Осигуреността на производството с поръчки продължава да намалява, а очакванията за следващите шест месеца са спадът да продължи. Очаква се и намаление на персонала.

През януари несигурната икономическа среда отново е основният фактор, затрудняващ в най-голяма степен дейността в строителството. Броят на предприятията с финансови проблеми се увеличава, като се засилва и негативното влияние на неблагоприятните климатични условия.

Прогнозите на строителните предприемачи за продажните цени в бранша са в посока намаление.

Търговия на дребно. Стопанската конюнктура в търговията на дребно през януари 2009 г. остава неблагоприятна, като след спада на съставния показател “бизнес климат” от 36.0% през ноември 2008 г. на 19.4% през декември 2008 г., през януари той

продължава да се понижава, но само с 1.3 пункта. Оценките на мениджърите за настоящото бизнес състояние на предприятията са с увеличен песимизъм в сравнение с предходния месец, но очакванията за следващите шест месеца са да настъпи известно подобрене в бизнес конюнктурата. Продажбите през последните три месеца са слабо повишени (при леко занижени настоящи стокови запаси), като в сравнение с декември 2008 г. се наблюдава нарастване на дела на търговците на дребно, които прогнозира запазване на обема на продажбите през следващите три месеца главно за сметка на тези, които предвиждат неговото увеличаване. В същата посока са и промените в очакванията за поръчките към доставчиците и движението на персонала.

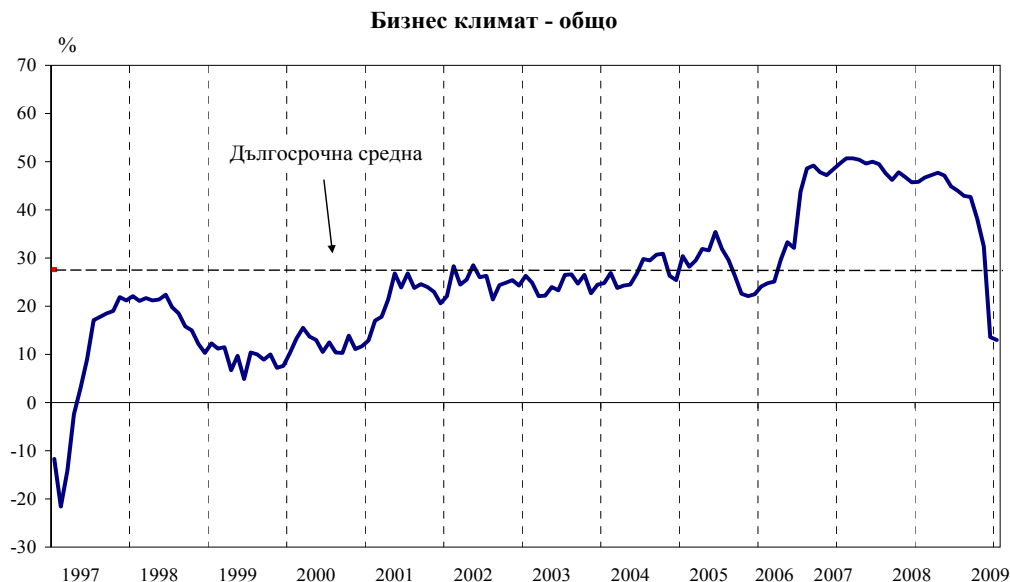
Несигурната икономическа среда, търсенето и конкуренцията в бранша са основни причини за затрудненията в дейността на предприятията, като през януари се усеща в по-голяма степен също негативният ефект от финансовите проблеми на търговските предприятия и недостатъчното предлагане на стоки.

Преобладаващите очаквания за продажните цени в търговията на дребно са те да останат същите през следващите три месеца, като спрямо декември 2008 г. се увеличават предприятията, които считат, че цените ще се намалят, в резултат на което за първи път от началото на изследванията балансовият показател регистрира отрицателна стойност (- 2.1%).

Услуги⁴. През януари 2009 г. съставният показател “бизнес климат в сектора на услугите” остава приблизително на равнището си от предходния месец (0.2%). Оценките на мениджърите за настоящото бизнес състояние на предприятията и прогнозите им за развитието на бизнеса през следващите шест месеца остават без промяна. По тяхно мнение търсенето на услуги през последните три месеца намалява, като очакванията за следващите три месеца са то да се задържи на същото равнище (70.6% от предприятията) или да се увеличи (14.2%). По отношение на персонала предприемачите предвиждат известно намаление.

Конкуренцията в бранша продължава да е основният фактор, затрудняващ дейността на предприятията, като същевременно през януари се засилва негативното въздействие на фактора “слабости в икономическото законодателство”.

Относно продажните цени в сектора на услугите прогнозите на повечето мениджъри (68.8% от тях) са те да останат непроменени през следващите три месеца, 14.2% очакват увеличение, а 17.0% – намаление.

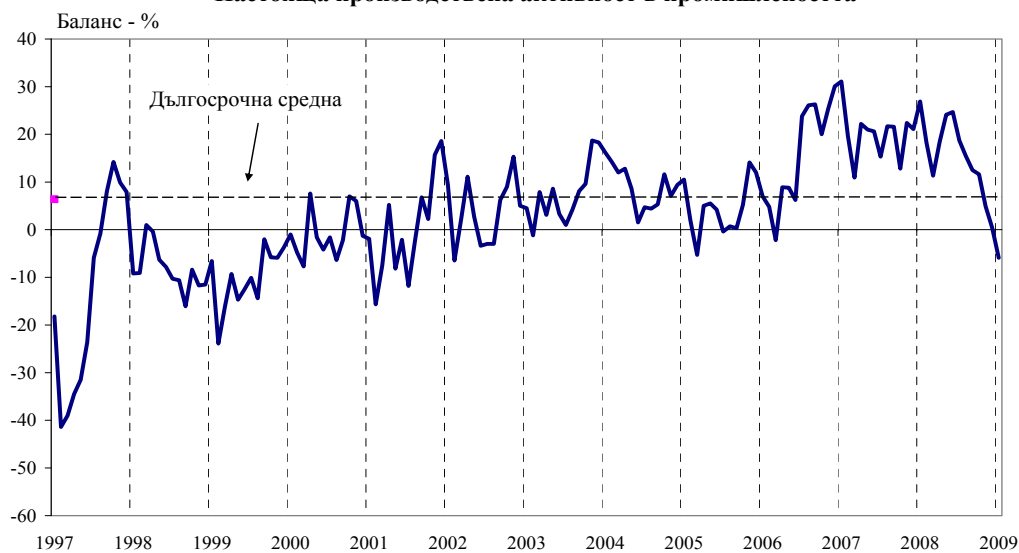

ПРОМИШЛЕНОСТ

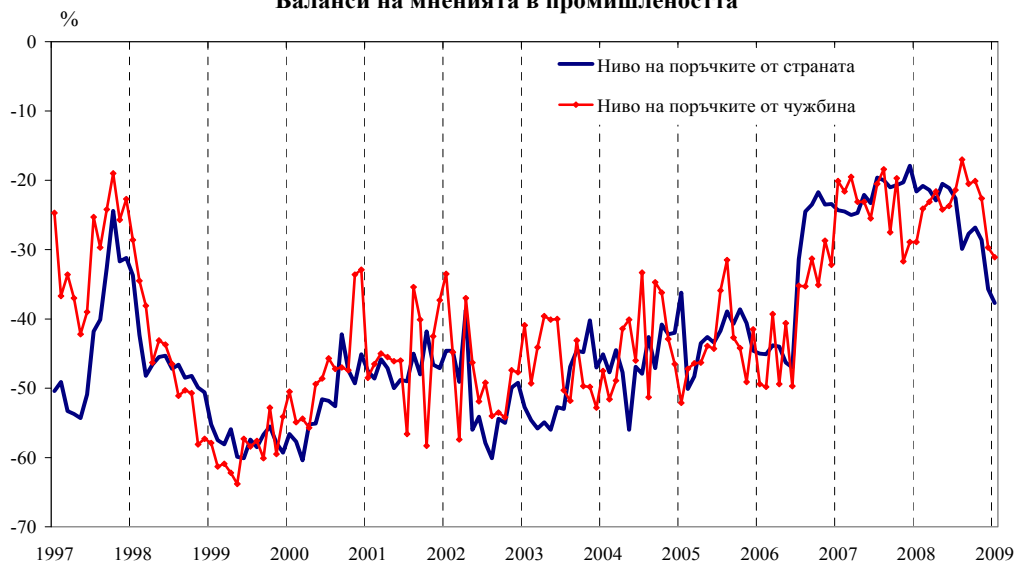
Бизнес климат в промишлеността

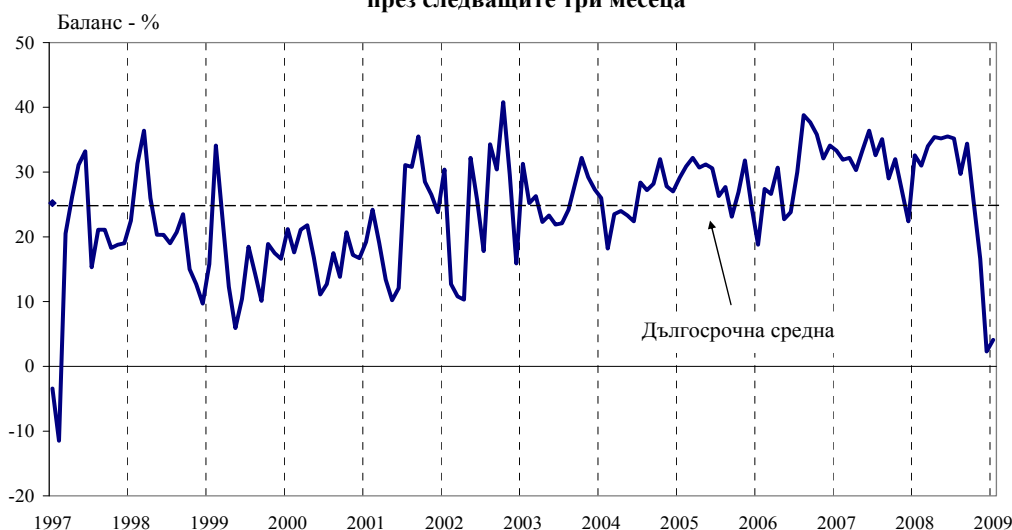
Настояща производствена активност в промишлеността

Баланси на мненията в промишлеността

Очаквана производствена активност в промишлеността през следващите три месеца

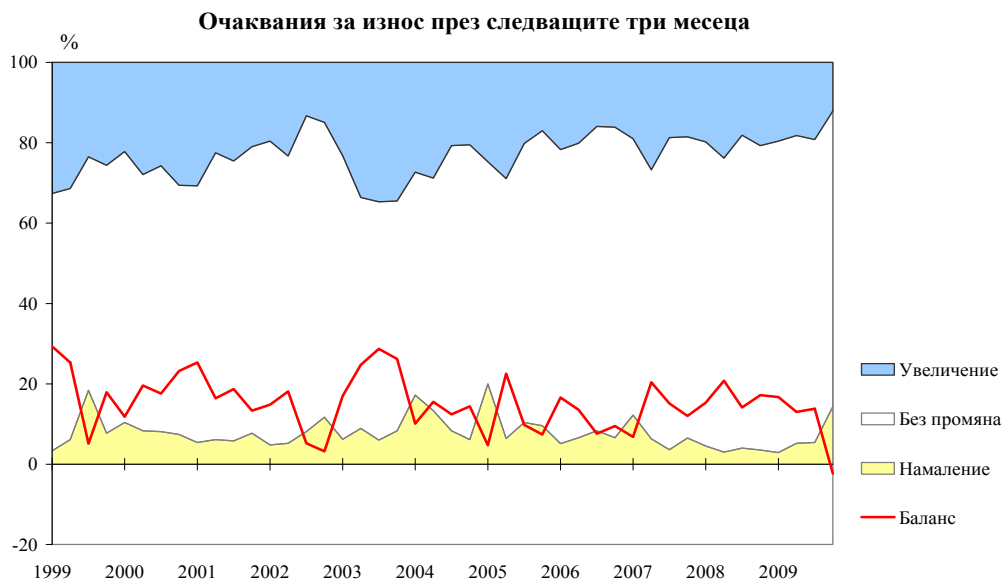

Затруднения в производствената дейност в промишлеността (Относителен дял от предприятията - %)

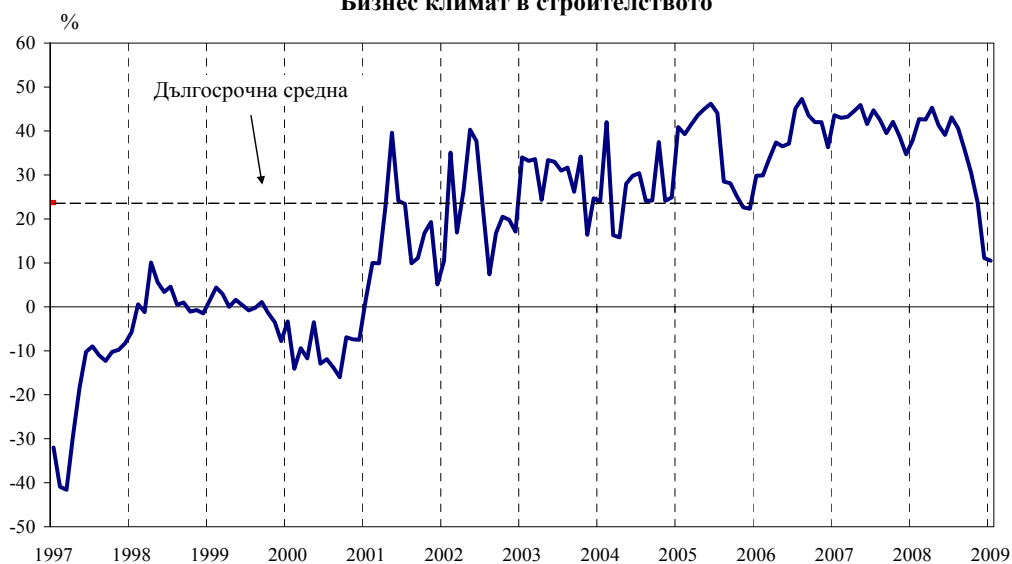
Средно натоварване на мощности в промишлеността

СТРОИТЕЛСТВО

Бизнес климат в строителството

Настояща строителна активност

Клиенти със закъснения в плащанията в строителството

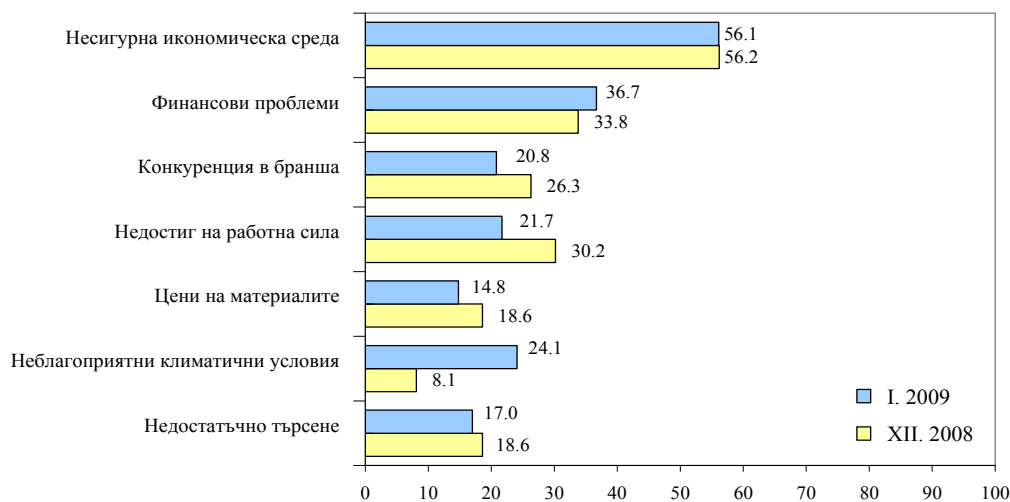
Ниво на поръчките в строителството

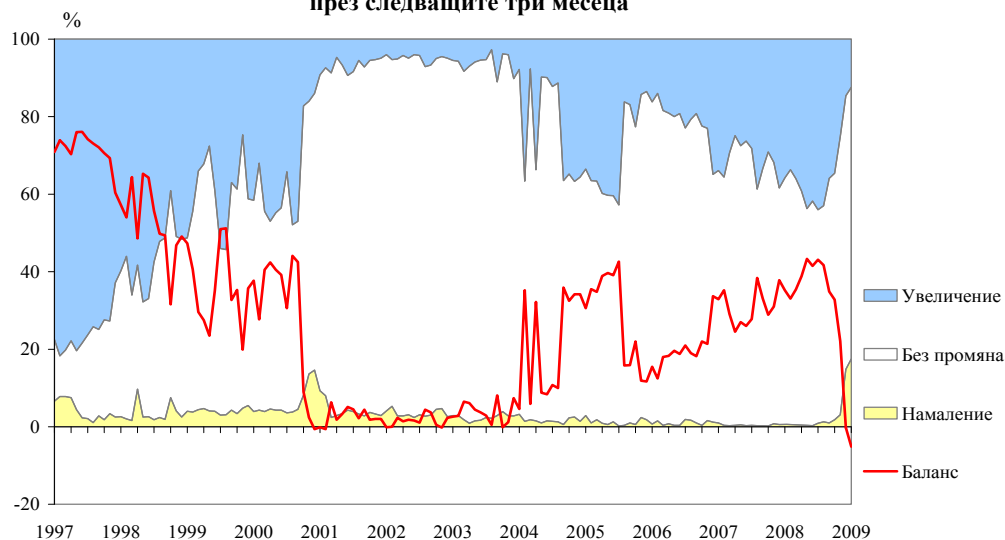
Очаквания за заетите в строителството през следващите три месеца

Затруднения в строителната дейност (Относителен дял от предприятията - %)

Очаквания за продажните цени в строителството през следващите три месеца

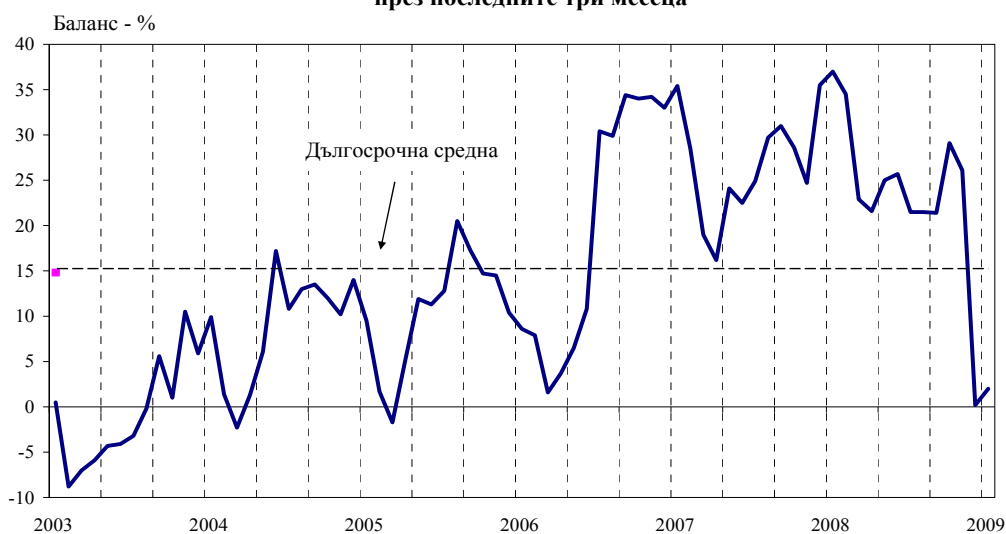

ТЪРГОВИЯ НА ДРЕБНО

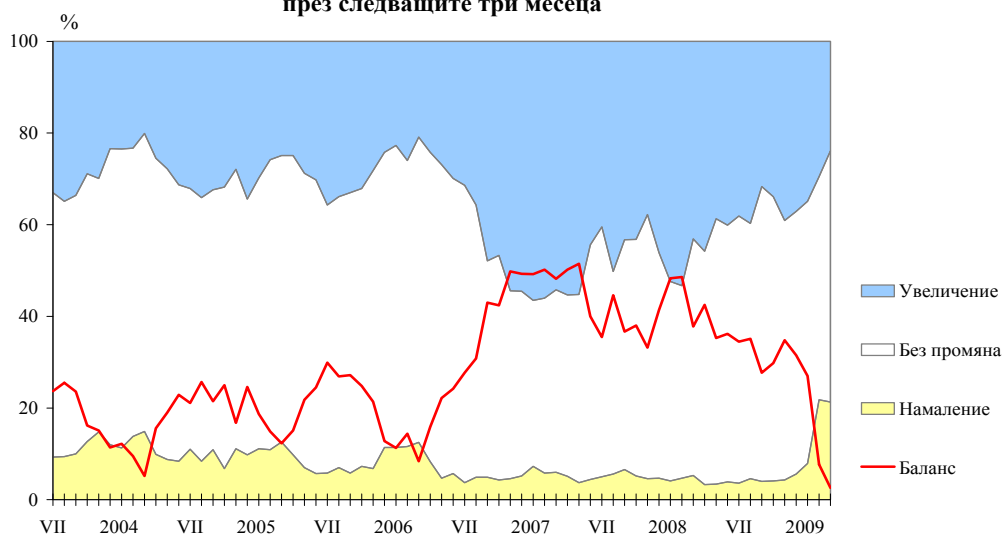
Бизнес климат в търговията на дребно

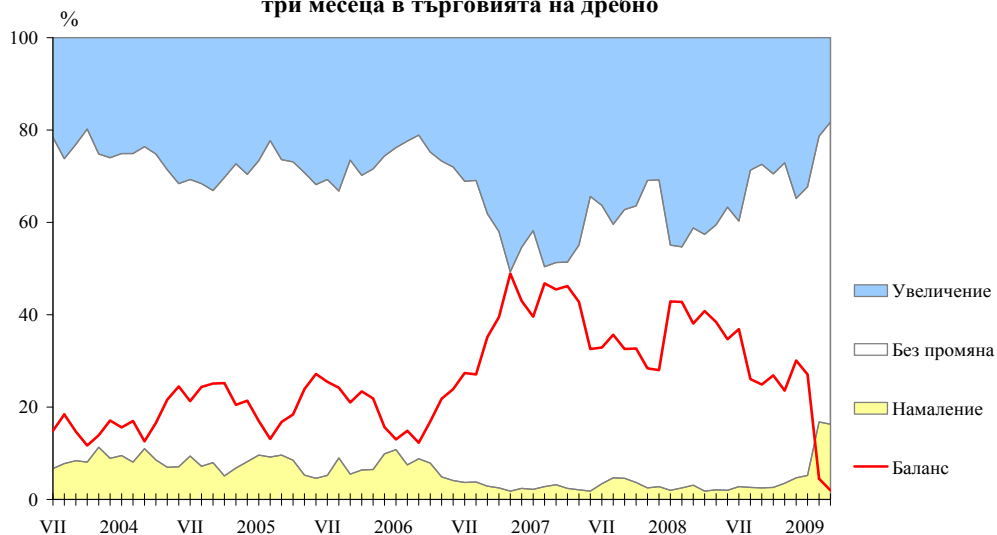
Обем на продажбите в търговията на дребно през последните три месеца

Очаквания за продажбите в търговията на дребно през следващите три месеца

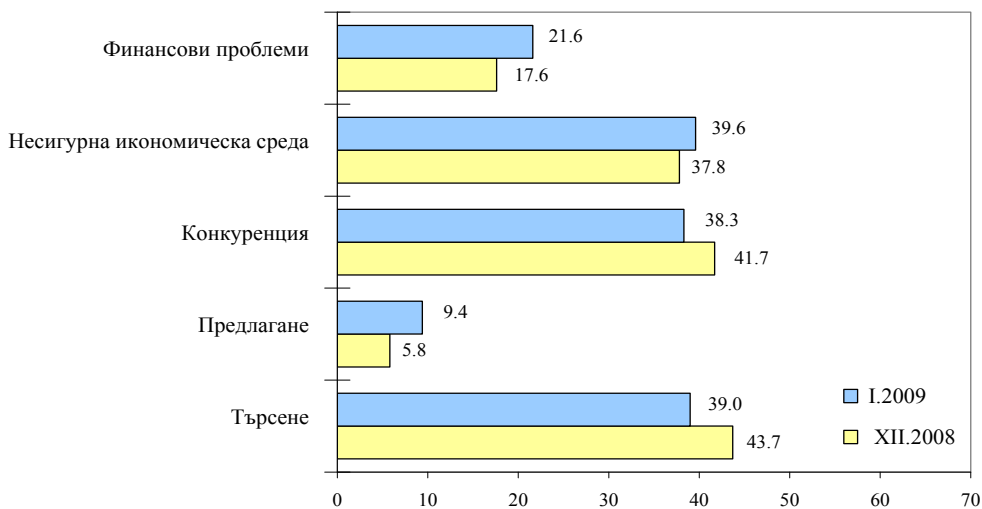

Очаквания за поръчките към доставчиците през следващите три месеца в търговията на дребно

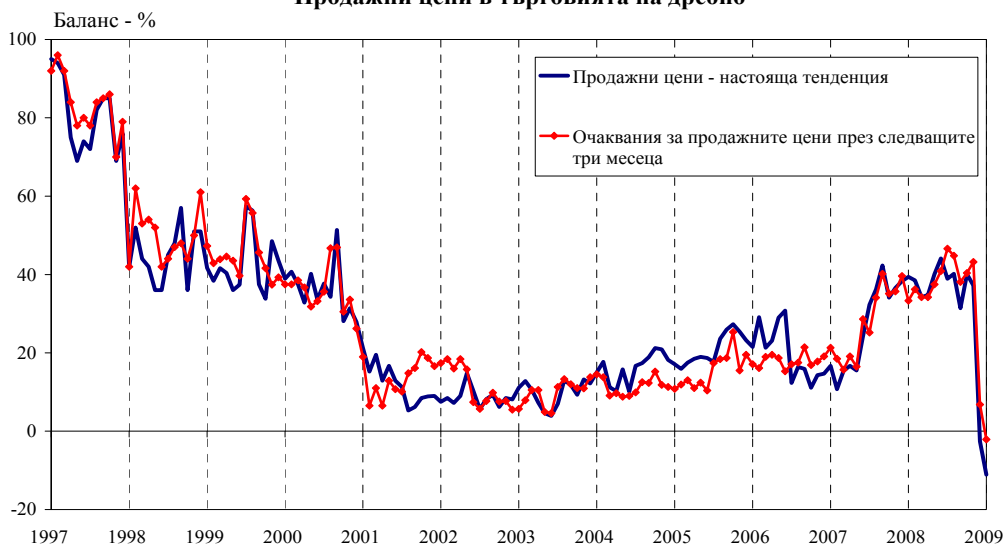

Фактори, ограничаващи подобряването на бизнес ситуацията в търговията на дребно - % от предприятията

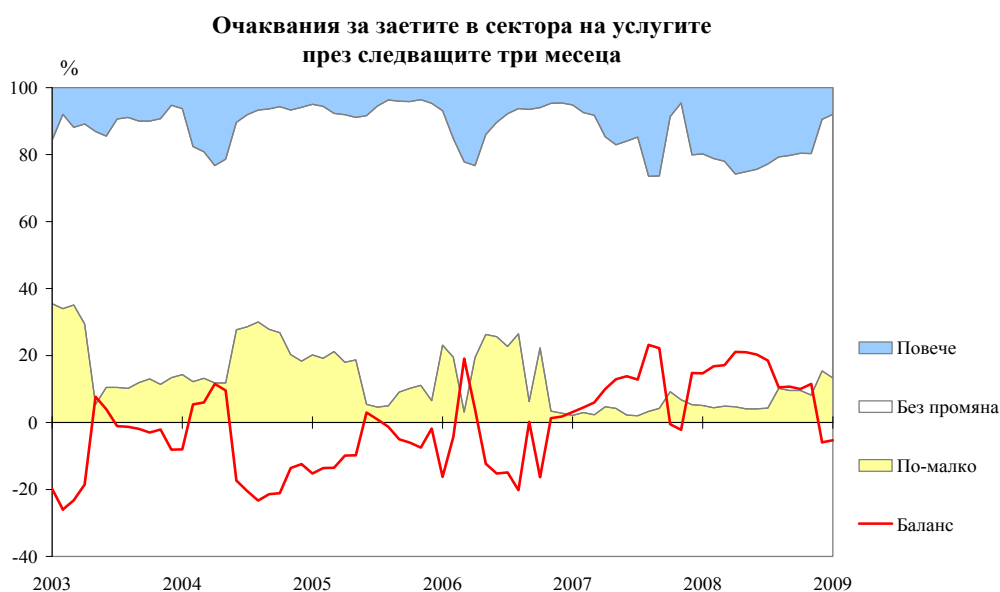
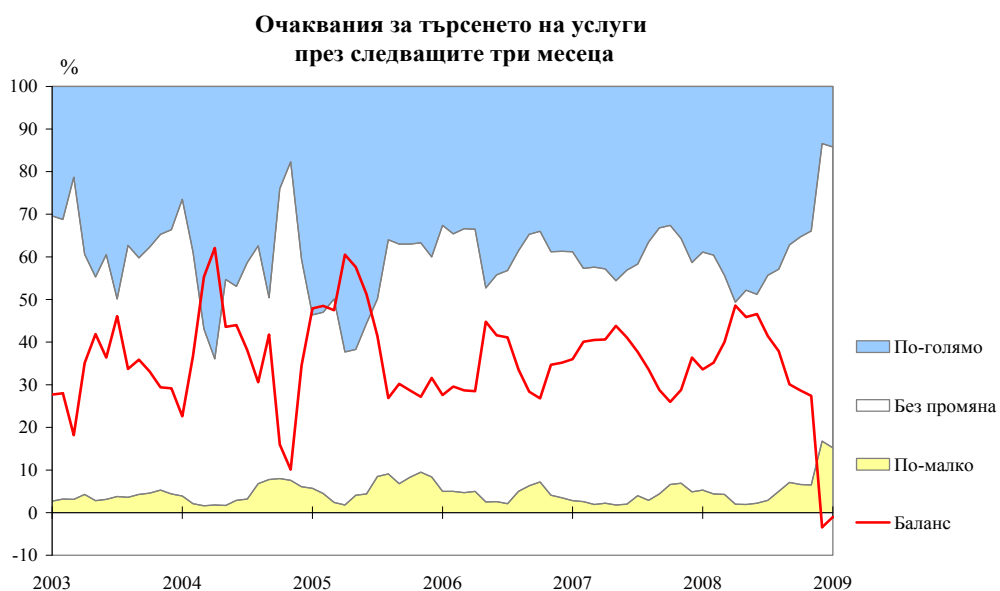
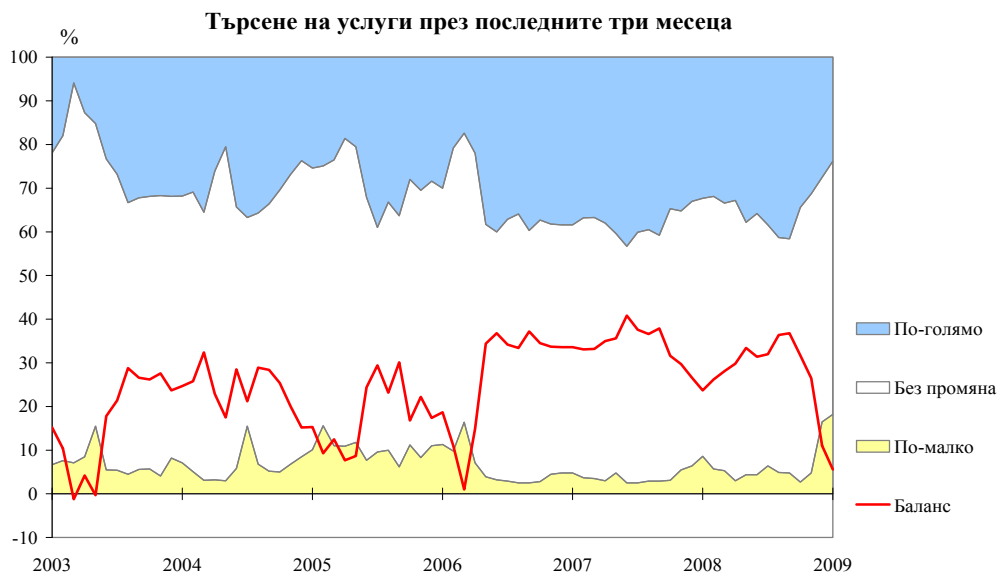
Продажни цени в търговията на дребно

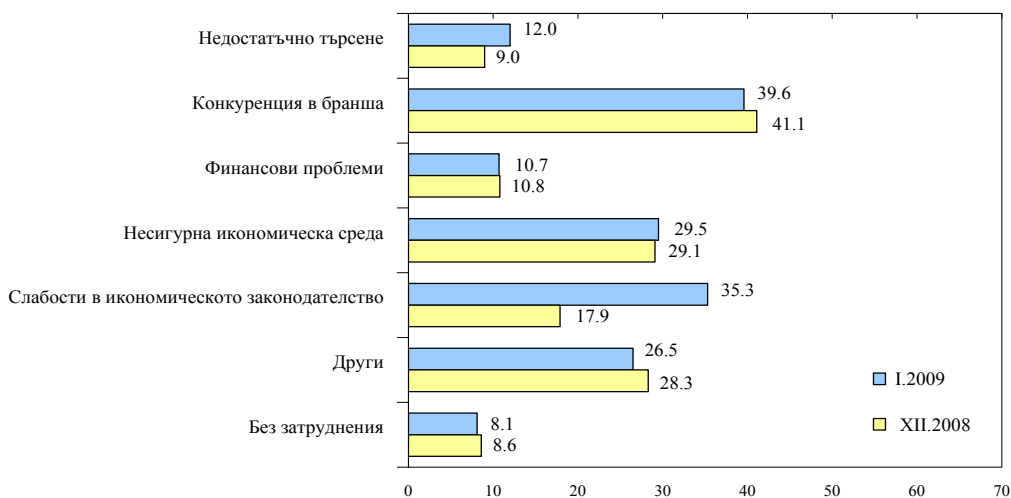
УСЛУГИ

Бизнес климат в сектора на услугите

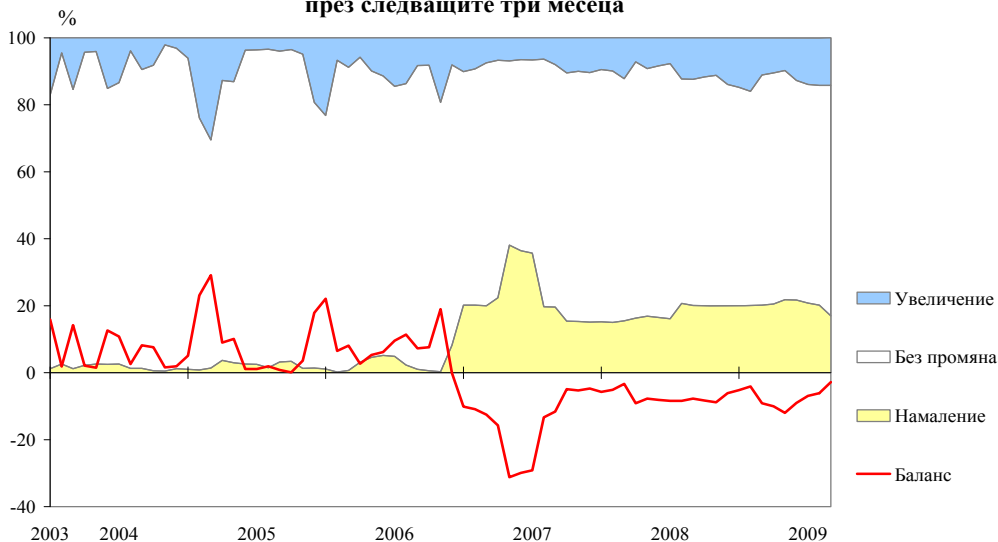

**Фактори, затрудняващи дейността в сектора на услугите
(Относителен дял от предприятията - %)**

**Очаквания за цените в сектора на услугите
през следващите три месеца**

¹ От май 2002 г. всички бизнес наблюдения се финансират съвместно от НСИ и Европейската комисия съгласно подписани споразумения между двете институции. НСИ се ангажира да провежда наблюденията съгласно хармонизираната програма на Европейския съюз. Всяко съобщение или публикация на НСИ е с автор НСИ и Комисията не носи отговорност за ползата, която може да бъде извлечена от информацията, съдържаща се в тях.

² Отговорите на въпросите от анкетите са представени в тристепенна категорийна скала от типа: “увеличение”, “без промяна”, “намаление” или “над нормално”, “нормално”, “под нормално”. Балансите на оценките се изчисляват като разлика на относителните дялове по екстремните варианти на отговор. **Показателят ”бизнес климат”** е средна геометрична на балансите на оценките за настоящата и за очакваната бизнес ситуация в предприятията през следващите шест месеца.

³ Общият показател на бизнес климата е претеглена средна аритметична на четири отраслови показателя на бизнес климата - в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите, като последният показател е включен в общия динамичен ред от май 2002 година.

⁴ Без търговия.